Điều khoản tham chiếu

Nghiên cứu: ”Biến đổi khí hậu và di cư tự phát: Hiện trạng và Vai trò của Oxfam trong việc thúc đẩy các thay đổi cấp thiết và chiến lược”

BỐI CẢNH

Các báo cáo toàn cầu và khu vực từ nhiều năm nay đã cảnh báo về một cuộc khủng hoảng di cư do biến đổi khí hậu đối với các quốc gia chịu ảnh hưởng lớn nhất như Việt Nam. Theo Bảng xếp hạng Rủi Ro khí hậu toàn cầu 2019, Việt Nam đứng thứ 6 về ảnh hưởng của biến đổi khí hậu[1]. Theo Trung tâm Theo dõi Di trú Trong nước[2] (IDMC 2013) và Hội thảo Khoa học “Phát triển kinh tế-xã hội vùng Tây Nam Bộ sau 30 năm đổi mới” - Viện Hàn lâm Khoa học Xã hội Việt Nam[3], số người phải di dời khỏi Đồng bằng Sông Cửu Long tương ứng là 1 triệu người trong giai đoạn 2008-2012, và 2 triệu người trong giai đoạn 1994 – 2014. Việt Nam đứng hàng thứ 17 trong số 82 quốc gia có số người di cư lớn nhất do thiên tai. Con số này có sự tương đồng với kết luận tại Hội thảo tổ chức tại Cần Thơ (10/2016), trong vòng 20 năm, (1994-2014), có hai triệu người di cư khỏi đồng bằng sông Cửu Long. Trong đó, nữ giới là thành phần chủ chốt trong làn sóng di cư khỏi Đồng bằng sông Cửu Long. Riêng trận lụt tháng 9-10 năm 2011 tại Đồng bằng sông Cửu Long đã buộc 200.000 người dân phải di dời chỗ ở[4] (IDMC 2012). Theo kịch bản của Bộ Tài Nguyên và Môi trường Việt Nam, đến cuối thế kỷ 21 “nếu mực nước biển dâng 100 cm và không có các giải pháp ứng phó, khoảng 16,8% diện tích đồng bằng sông Hồng, 1,5% diện tích các tỉnh ven biển miền Trung từ Thanh Hóa đến Bình Thuận, 17,8% diện tích Tp. Hồ Chí Minh, 38,9% diện tích đồng bằng sông Cửu Long có nguy cơ bị ngập”[5], đe dọa sinh kế và nơi sống của khoảng hàng chục triệu người. Tháng 10 năm 2018, IPPC xuất bản báo cáo đặc biệt 1.5^{0}C với thông điệp rõ ràng rằng chúng ta sẽ khó có thể khống chế mức tăng nhiệt độ 1.5^{0}C cho đến năm 2030. Như vậy, tác động của biến đổi khí hậu đang hiện hữu và dường như đến sớm hơn so với các kịch bản trước đây. Với bối cảnh đó, tác động của biến đổi khí hậu đối với các vùng đồng bằng ven biển ở Việt Nam, Banladesh, Ấn Độ sẽ phải đối mặt với vấn đề di cư tìm kiếm sinh kế và nơi ở mới. Cuộc khủng hoảng di cư do biến đổi khí hậu tác động tới cả cộng đồng gốc và đích, nếu không giải quyết được, có thể đẩy một số nhóm và cộng đồng dễ bị tổn thương đến một tới điểm bùng nổ khủng hoảng cứu trợ khẩn cấp, các mâu thuẫn xã hội và các tác động lâu dài khó kiểm soát. Các hậu quả nghiêm trọng cũng ảnh hưởng đến khả năng phục hồi của các cộng đồng bị ảnh hưởng bởi biến đổi khí hậu, suy thoái môi trường và các tác động kinh tế và xã hội (về sinh kế, văn hóa, sức khỏe cộng đồng, an ninh lương thực, nguồn nước và chất lượng sống). Những khủng hoảng đó có thể làm chậm đi tiến trình của phát triển và lấy đi cơ hội của nhiều người hơn nữa, mà các nhóm yếu thế và dễ bị tổn thương nhất sẽ chịu tác động nhiều nhất.

Đã từng có các tổ chức toàn cầu, các tổ chức Quốc tế và các Tổ chức chuyên môn nghiên cứu để đưa ra các giải pháp giúp các chính phủ, người dân, cộng đồng và các bên có trách nhiệm khác ý thức và hành động kịp thời, nhưng các nỗ lực này đến nay vẫn dừng lại ở một số báo cáo nghiên cứu và các thảo luận chính sách mới ở cấp độ hạn chế. Việt Nam là một trong các Quốc gia chịu ảnh hưởng lớn nhất của Biến đổi khí hậu và nước biển dâng, cộng thêm với việc sụt lún đất của Đồng Bằng Sông Cửu Long do nguồn nước ngầm bị khai thác kiệt quệ, tình trạng đang và sẽ tiếp tục di cư do mất đất sinh kế trở nên nghiêm trọng hơn.

---

[1] https://www.germanwatch.org/sites/germanwatch.org/files/Global%20Climate%20Risk%20Index%202019_2.pdf

[2] Trung tâm Giám sát Dịch chuyển Dân số Trong nước (IDMC). 2013. Những người di dời nơi ở do thiên tai. IDMC và Hội đồng Người tỵ nạn Na-uy.

[3] https://www.rfa.org/vietnamese/in_depth/women-hopeless-dream-returning-home-in-mekong-delta-11302016081518.html

[4] Trung tâm Giám sát Dịch chuyển Dân số Trong nước (IDMC). 2012. Ước tính toàn cầu 2011: Những người di dời nơi ở do thiên tai và hiểm họa tự nhiên. IDMC và Hội đồng Người tỵ nạn Na-uy.

[5] http://www.imh.ac.vn/files/doc/KichbanBDKH/TTkichban_2016.pdf (tr. 29)

Việc thúc đẩy các thay đổi về chính sách và cơ chế giúp tạo ra các kết quả thực chất hơn, hiệu quả hơn, nhanh chóng hơn, có ý nghĩa hơn với các quốc gia và người dân chịu tác động mang tới cả thách thức và cả cơ hội cho tất cả các bên.

MÔ TẢ CÔNG VIỆC

Nhằm giúp Oxfam có đủ thông tin để đưa ra các quyết định can thiệp phù hợp, chúng tôi cần tuyển tư vấn hoặc nhóm tư vấn thực hiện công việc thu thập, tổng hợp, khảo sát và phân tích thông tin cho các vấn đề như sau:

1. Nghiên cứu tài liệu sẵn có về hiện trạng vấn đề, các chủ thể tham gia, giải pháp/sáng kiến/dự án, tiến triển/kết quả và các khoảng trống liên quan tới Di dân và Biến đổi khí hậu ở cấp toàn cầu, khu vực và Việt Nam.
2. Nghiên cứu trường hợp điển hình về tình hình di cư ở đồng bằng Sông Cửu Long trong đó xác định rõ:
    a. Những bằng chứng về biến đổi khí hậu và tác động của thiên tai trên địa bàn nghiên cứu (phân tích chuỗi thời gian ít nhất 10 năm trở lại đây)
    b. Mối tương quan giữa biến đổi khí hậu và di cư
    c. Thành phần di cư (Lứa tuổi, giới tính, trình độ học vấn, hoàn cảnh kinh tế)
    d. Nguyên nhân di cư (Nguyên nhân tích cực – xuất phát từ động lực muốn thay đổi. Và di cư thụ động – dưới tác động của áp lực do: suy thoái môi trường, mất đất và sinh kế, thiên tai, mất mùa, vvv)
    e. Dòng di cư (đi đến các điểm đích nào)
    f. Sinh kế nơi di cư đến (làm nghề gì, thu nhập)
    g. Điều kiện sống và các quyền cơ bản ở nơi di cư đến: (tình trạng nơi ở, cơ hội tiếp cận thông tin và dịch vụ công, dịch vụ cơ bản cho gia đình và người đi theo nếu có, vvv)
    h. Nhu cầu cần có cho người di cư (điểm đến), và giải pháp hạn chế di cư(?)
3. Đề xuất hướng can thiệp phù hợp nhằm hạn chế tác động của việc di cư tự do trong phạm vi ưu tiên về mặt chiến lược của Oxfam

CÁC ĐẦU RA CỤ THỂ

Kết quả của Tư vấn hoặc Nhóm tư vấn bao gồm:

1. Đề xuất nghiên cứu (Khung nội dung chi tiết dự kiến, Phương pháp, Kế hoạch thực hiện…).
2. Phối hợp với Oxfam tổ chức 1 Hội thảo/tham vấn các bên liên quan có sự tham gia của các bộ ngành, các NGOs và địa phương
3. Tổng hợp các ý kiến đóng góp và Báo cáo cuối cùng (có tiếp thu ý kiến đóng góp)
4. Báo cáo cuối cùng có tổng hợp các ý kiến đóng góp nhằm của các bên có liên quan dưới dạng working paper được Oxfam chấp thuận (bằng tiếng Việt và tiếng Anh)

THỜI GIAN THỰC HIỆN

Từ tuần thứ 4 tháng 3/2019 đến cuối tháng 5/2019. Các điều chỉnh, nếu có, về thời gian do hai bên thảo luận và nhất trí.

GIÁM SÁT VÀ HỖ TRỢ NGHIÊN CỨU

Nghiên cứu này được trực tiếp hỗ trợ và giám sát bởi Cán bộ quản lý chương trình và Cố vấn kỹ thuật của Oxfam

ĐỊA BÀN

Do tư vấn đề xuất và thống nhất với Oxfam.

HỒ SƠ DỰ TUYỂN BAO GỒM:

1. Đề xuất kế hoạch thực hiện (mục 1. Phần Đầu ra cụ thể).

2. CVs của tư vấn trưởng và các thành viên nhóm nghiên cứu
3. Sản phẩm nghiên cứu tương tự đã xuất bản
4. Kế hoạch tài chính

Hồ sơ dự tuyển gửi email tới: hang.tranthanh@oxfam.org cc huy.nguyenngoc@oxfam.org trước **5:00PM ngày 24/3/2019**. Ưu tiên ứng viên có kinh nghiệm với các nghiên cứu tương tự hoặc/và kinh nghiệm làm việc với Oxfam.